

היועצת המשפטית לממשלה

ירושלים, ג' אב תשפ"ו
17 יולי 2026

מספרנו: 004-99-2026-017760
(בתשובה נא לציין מספרנו)

לכבוד

מר יוסי פוקס
מזכיר הממשלה

שלום רב,

הנדון: קבלת החלטות על ידי הממשלה והשרים בתקופת בחירות

הלילה, 17.7.2026 (ג' באב תשפ"ו) אישרה מליאת הכנסת את התיקון לחוק מימון מפלגות (תיקון מס' 46 – הוראת שעה), התשפ"ו-2026 בקריאה שנייה ושלישית. על פי סעיף 3 לתיקון, הכנסת תצא לפגרת בחירות מחר, ביום 18.7.2026 (ד' באב תשפ"ו). לפיכך, ובהתחשב בכך שהבחירות לכנסת עתידות להתקיים ביום 27.10.2026 (ט"ז בחשוון תשפ"ז), **אין כל ספק כי אנו מצויים בתוך "תקופת בחירות"**. על כן, מכאן ואילך, הפכה הממשלה לממשלה יוצאת, שממשיכה אמנם לכהן עד שתיכון ממשלה חדשה, אך מרחב הפעולה שלה ואופן הפעלת סמכויותיה, שונים משל ממשלה רגילה. זאת, משום שמתקיימים התנאים המהותיים המצדיקים להביא בחשבון את השיקולים ואמות המידה שנקבעו בפסיקה ביחס לתקופת הבחירות.

בעיקרם של דברים, בפסיקת בית המשפט נקבע כי ממשלה יוצאת הפועלת ערב בחירות מחויבת באיפוק ובריסון בהפעלת סמכויותיה לגבי כל אותם עניינים שאין כורח ודחיפות מיוחדת לפעול בהם בתקופה זו. מתחם הסבירות לעניין החלטות בתקופה זו נבחן בשים לב למאפייניה של הסמכות הקונקרטית המופעלת, ובהתחשב באיזון הנדרש בין הצורך בעשייה ממשלתית לבין דרישת האיפוק כאמור. ככל שמידת החיוניות בפעולה השלטונית גוברת, כך תקטן מידת האיפוק הנדרשת, ולהפך (ראה: בג"ץ 5167/00 פרופ' וייס נ' ראש הממשלה, פ"ד נה(2) 455 (2001); בג"ץ 8815/05 לנדשטיין נ' שפיגלר (אר"ש 26.12.2005) ובג"ץ 2453/06 ההסתדרות הרפואית בישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה (אר"ש 21.3.2006)). קשה לקבוע מסמרות מראש בעניין זה של היקף המגבלות החלות. כדברי בית המשפט, מדובר בשאלות של "איזון עדין" בין "חובת העשייה לבין הריסון והאיפוק הנדרשים", וההחלטה בכל מקרה ומקרה היא פרי של איזון בין השיקולים השונים הנוגעים לעניין בנסיבות אותו מקרה.

היועצת המשפטית לממשלה

בהמשך לאמור, גם הממשלה הנוכחית נדרשת לאיפוק בהפעלת סמכויותיה בתקופה לגביה הצביעה הפסיקה על חשש מוגבר להעדפת האינטרס המפלגתי הצר על פני האינטרס הציבורי, וכן על חשש מפני יצירת עובדות מוגמרות אשר עלולות להעמיד את הממשלה הנבחרת בפני מצב בלתי הפיך.

לפיכך, בתקופה זו כאשר עומדות על הפרק החלטות בנושאים שאינם בגדר ניהול שוטף, על השרים (והרשויות המוסמכות האחרות במשרדי הממשלה) לערוך בדיקה מוקדמת בעניין זה מול היועץ המשפטי של המשרד הנוגע בדבר בטרם קבלת החלטה.

כפי שהיה מקובל בעבר, בימים הקרובים יצאו הנחיות מסודרות מטעמי למשרדי הממשלה בנוגע לתחומים השונים של העשייה הממשלתית – החלטות ממשלה, חקיקת משנה, מינויים, תמיכות, התקשרות בהסכמים בינלאומיים, וכן הלאה.

בהקשר זה יצוין כי בעבר, בתקופות בחירות, הובהר כי השיקולים המינהליים המיוחדים החלים בתקופת בחירות חלים כבר ממועד הקודם לפיזור הכנסת או להכרזה הרשמית על הבחירות, מקום שבו כבר היה ידוע כי הבחירות צפויות וקרובות. השיח הפוליטי שהתנהל בשבועות האחרונים באשר לאפשרות של הקדמת הבחירות, ואישור הצעת חוק התפזרות הכנסת העשרים וחמש בקריאה ראשונה במליאת הכנסת, הם שיקולים שיש להביאם בחשבון במסגרת הבחינה המשפטית הפרטנית של החלטות ופעולות שהתקבלו או נעשו בעת האחרונה, ובעת יישומן.

אודה על הפצת מכתבי זה לשרים, ועל הקפדה מצד מזכירות הממשלה, בעת קביעת סדר יומן של ישיבות הממשלה ושל ועדות השרים בתקופה זו, כי חוות הדעת המשפטיות המצורפות להצעות להחלטה יכללו התייחסות למגבלות החלות על הממשלה בתקופה הנוכחית בשים לב לכללי הריסון והאיפוק החלים. כמובן שנעמוד לרשותכם בכל שאלה בעניין זה ככל שיידרש.

בברכה,

גלי בהרב – מיארה

היועצת המשפטית לממשלה

העתק:

ראש הממשלה

נציב שירות המדינה

המשנים ליועצת המשפטית לממשלה

היועצים המשפטיים למשרדי הממשלה